

О‘ЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙОТИДА ТЕМИР YO‘L TRANSPORTINI АҲАМИЯТINI STATISTIK TAHLIL QILISH

Abduxoliqov Kamronbek

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Abdug‘aniyeva Shohista

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Turayeva Gulizahro

Guliston Davlat Universiteti o‘qituvchisi

***Annotatsiya** Ushbu maqolada temir yo‘l sohasida rivojlanish istiqbollari, temir yo‘l transportida sifat nazariyasini rivojlantirish tendensiyalari o‘rganildi va ko‘rib chiqildi. Tashish jarayonining samaradorligi va sifatining ishlab chiqarish va aholi turmush sharoitiga ta‘siri o‘rganildi. Temir yo‘l transporti tarkibiy bo‘linmalarining ishlab chiqarish va xo‘jalik faoliyatining iqtisodiy samaradorligini yaxshilash bo‘yicha takliflar berildi.*

***Kalit so‘zlar:** transport tizimi, rivojlanish istiqbollari, temir yo‘l transporti, mintaqaning raqobatbardoshlig, logistika salohiyati, transport infratuzilmasi.*

***Abstract:** In this article, the prospects for the development of the railway industry, trends in the development of the theory of quality in railway transport were considered and studied. The influence of the efficiency and quality of the transport process on the production and living conditions of the population has been studied. Proposals have been made to improve the economic efficiency of production and economic activities of structural divisions of railway transport.*

***Keywords:** transport system, development prospects, railway transport, competitiveness of the region, logistics potential, transport infrastructure.*

Kirish. Zamonaviy iqtisodiy infratuzilmaning eng muhim vazifasi jamiyatning barcha sohalarining bir maromda ishlashini ta‘minlash, ishlab chiqarish va umuman iqtisodiyotni rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratishdan iborat. Shu bilan birga, transport, ayniqsa, temir yo‘l transporti O‘zbekiston sanoat va ijtimoiy infratuzilmasining asosiy tarkibiy qismi vazifasini o‘taydi. Temir yo‘l transport tashkilotlari yuklarni va yo‘lovchilarni tashish, ularni yo‘lda saqlash, turli yuklarni yuklash va tushirish, kerakli vagonlarni ta‘minlash, ularni tozalash va poyezdga qo‘shish, umuman transport jarayonini ta‘minlaydi. Ushbu jarayonni umumiy boshqarish va operativ boshqarish hozirgi kunda "O‘zbekiston temir yo‘llari" AJ tomonidan amalga oshirilmoqda.

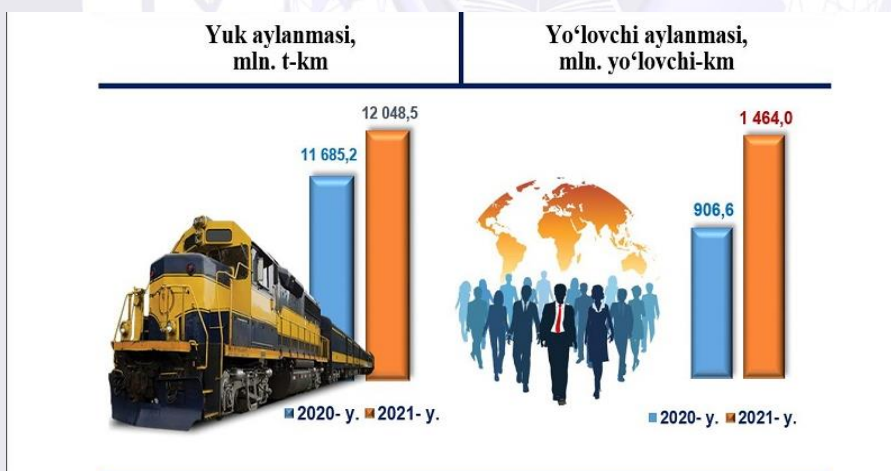
Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Ko‘plab taniqli mahalliy va xorijiy olimlar turli yo‘nalishlarda oqilona yuk tashish tizimlarini tashkil etish va vazifalarni shakllantirish bilan shug‘ullanishgan.

M. N., Rasulov M. X., Rasulmammedov M. M., Suyunboyev Sh. Xudoyberganov S. K., Svetashev A. A., Jumayev Sh.B., Mixayeva D. B., Olimov A. R.

va boshqalar asarlarida transport va yuk tizimlari nazariyasini shakllantirishda, transport markazlarini joylashtirish va texnik jihozlashni loyihalashda muhim rol o'ynaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR 2021- yil 1- oktabr holatiga ko'ra, transport sohasida qariyb 18 723 ta korxonalar va tashkilotlar jalb qilingan. O'tgan yilning shu davriga nisbatan ularning soni 1 947 birlikka ko'paydi, o'sish 11,6 % ni tashkil etdi. Tahlil va natijalar. Global iqtisodiy jarayonlarning beqarorligi, mamlakatni iqtisodiy rivojlantirish muammolari sharoitida iqtisodiy munosabatlar subyektlarining samaradorligini oshirish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda. Mintaqaviy integratsiya, izchil va muvofiqlashtirilgan mintaqaviy siyosat O'zbekistonga tranzit tashish sohasidagi aloqalarni mustahkamlash va mintaqa doirasida savdo-sotiqni kengaytirish, umumiy tartibga solish siyosatini muvofiqlashtirish, chegara organlarining hamkorligi va bojxona tartib-taomillarini muvofiqlashtirish imkoniyatlarini ochib beradi .

2021- yilning yanvar-iyun oylarida magistral temir yo'l transporti orqali **35,2 mln. tonna** yuk tashilib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati **103,5 %** ni tashkil etdi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan temir yo'l transporti yuk aylanmasi **363,3 mln. tonna-km.**ga oshib, **12 048,5 mln. tonna-km.**ga yetdi. Shu bilan birga, yo'lovchi aylanmasi **557,4 mln. yo'lovchi-km.**ga oshib, **1 464,0 mln. yo'lovchi-km.**ni tashkil etdi.

Xulosa va takliflar. Zamonaviy transport bozorida temir yo'l transporti tashish hajmi va geografiyasi jihatidan etakchi o'rinni egallaydi. Narx turkum boshqarish tarif indeksleme darajadagi doirasida bo'lishi mumkin. Transportning ayrim turlarining ijtimoiy ahamiyatidan kelib chiqib, tijorat samarasizligiga qaramay, ularni ijroga olish zarur bo'lib qoladi. Rivojlantirish, yangi bosqichida maqsadli transport ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va uzoq muddatda raqobatbardoshligini saqlab haqida o'ylash, kompaniyaning ish jarayonlarini uzluksiz va har tomonlama optimallashtirish, boshqaruv tamoyillari takomillashtirish hisoblanadi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. //Xalq so‘zi, 2021 y. 29 dekabr.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. //Xalq so‘zi, 2020 y. 25 yanvar.
3. Stat.uz sayti
4. Umarov, S. R. (1993). Some boundary value problems for elliptic equations with a boundary operator of fractional order. In *Doklady Akademii Nauk* (Vol. 333, No. 6, pp. 708-710). Russian Academy of Sciences.
5. Umarov, S. R. (1992). On the well-posedness of boundary value problems for pseudodifferential equations with analytic symbols. In *Doklady Akademii Nauk* (Vol. 322, No. 6, pp. 1036-1039). Russian Academy of Sciences.
6. Умаров, С. (2017). Основные направления инновационного развития водного хозяйства и его поддержка. *Экономика и инновационные технологии*, (1), 43-50.
7. Rustamovich, U. S. (2017). Features of innovative water management in the modernization of economy. *TRANS Asian Journal of Marketing & Management Research (TAJMMR)*, 6(1), 45-53.
8. Akbarova, N., & Azamatov, Z. (2023). Deformation measurement by digital holographic interferometry. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 434, p. 01039). EDP Sciences.
9. Xolmanova, Z. (2020). Kompyuter lingvistikasi. Nodirabegim:.-Toshkent, 247.
10. Nurumbetova, S. (2022). VAIN ASPECTS OF PRACTICAL RELIGIOUS EXAMINATION IN THE INVESTIGATION OF CRIMES RELATED TO PROHIBITED RELIGIOUS MATERIALS. *Science and Innovation*, 1(6), 108-113.